

Gausdals Tidende

8. årgang

Gausdal Historielag

Nr. 1-95

— 1994 —

Historielaget har igjen hatt et aktivt år. Aktivitet betyr arbeid, og skal vi ha utrettet noe må vi ut "på bygda" for å få med oss hjelp. Vi vil rette en hjertelig takk til alle som har stilt opp på forskjellig vis i året som gikk. Foruten de faste aktiviteter som slektsgransking og foto registrering, kart- og bokarbeid, har vi hatt flere arrangementer både innendørs og ute i marka. I sommer fikk vi tjærebeiset utmarksmuseet på Kittilbu og restaurert Volden seter, og i høst har vi pusset opp kontor- og møtelokalene våre i Prestegarden. Uten dugnadsånd og arbeidsvilje hadde ikke noe av dette latt seg gjøre, så enda en gang: Takk for hjelpe!

*For deg som har lyst til å finne ut litt om din egen slekt, eller har gamle fotografier og smalfilmer som du er villige til å låne ut for registrering og kopiering: —Møt opp i Prestegarden på de faste møtedagene som er **første mandag i hver måned kl. 19.00.***

REGISTRERING AV STABBURS- OG GULVKLOKKER

Mange har sikkert lest i Gausdøl'n at historielaget har satt i gang dette arbeidet. Har du meldt fra om du har enten stabburs- eller gulvklokker? Jo flere som blir registrert jo bedre kan vi få kartlagt produksjonen til lokale klokkemakere, og tradisjonene omkring bruken av klokkene. Er du interessert, så ring Kari Hatterud tlf. 90082790 eller Marthe Stine Fyksen tlf. 61226378.

GRYTSMEDEN

nedtegnett av

Hege Volehaugen og Jill Harviken

Grytsmeden eller han Jens Gundersen Gryte, va ein kjent rugg oppi Øygardom i si tid. Han skulle vera styggeleg flink smed, denne Grytsmeden. Te å gjera kniver som beit, lauvjøynn og skyruer va'n mester. Men særleg god skull'n vera te å smi lås. Det er fortalt at han og ein te ein gong skulle kappast om å gjera beste låset, men det vart'n Jens som rådde. Nedskrivaren tá dette stykkjy har ennå att ei slipesteinsveiv etter Grytsmeden. Han skulle au vera frykteleg sterk, og gjekk ti dagleg tale under namnet "Bjøynn". Men han va godmodig og snill, som sterke folk oftest er.

Håndverkeran for mye rundt på arbe den tida, Grytsmeden dreiv mellom anna mye burti Østerdala på smiing.

Ein gong han hadde vore burti der, skulle han gå beineste over fjellet át Ringebu og videre hematt át Gryte. Da gjekk'n seg døgervill, da. Han trefta nok ein måsåkjører innpå Ringbu-fjellet, og han ville'n skulle vente te'n fekk på lasset, og følgje át bygda att i skøyddværet. Men Grytsmeden hadde itte tid te å vente og klemde på videre åleine. Attat skøydda vart det au snogvær, og veigen vart borte. Men Grytsmeden heldt på og gjekk, han. Óm e stund kom'n át e vatn. Da tenkte'n at'n fekk gå etter kanta på det og sjå hår'n kom av. Men da'n hadde gått ei stund, fekk'n sjå far ette ein som hadde gått fyry seg. Da trudd'n at'n va på rett veig og berre klemde på ette farom te det vart far ette både tu og tri frammfør 'om. Da skjonte'n at'n hadde gått seg døgervill og gått rundt vatnet ette sine eigne far tri gonger! Da kom'n på at'n fekk sope tá snogen og sjå om'n fann e kuråk som han kunne følge. Han fann e råk au og tok e veigen att ette di. Da natta va på det mørkeste, hadde'n funne e sæter. Der overnatta han, og da det tok te å ljøsne om mårån, tok'n át att og gjekk heile dagen. I mørkninga om kvelden fekk han endeleg sjå ljøs på e stelle. Da va'n kome ned på eit hem øvst i Veldre. Derifrå heldt han fram forbi Lillehammer og heimatt át Gryte, etter han hadde gått i eitt frå laurdaseftan og te måndaskvelden. Det va någå tá'n fjelltur, det.

PÅ TOPPJAKT I GAUSDAL VESTFJELL 1928.

Tri karer hadde i lange tider, tenkt på skitur til Gausdals fjell.
Da kom det rykter om fine forhold og tiur'n toppa til langt på kveld.

Tri heile dågå vi skulle reka, fri som fuglen frå bygde-mas.
På ski i fjell-luft og uten plikter, slikt må vel kalles for ekstra stas.

Vi skulle råkes ved Tjyruverket og sjå om tiur'n satt på topp.
Ja det var tider skulle je meine, med slike tider det for lengst er stopp.

Der dreiv det karer og lunna måså, den skulle kjøres i bygda ned.
Og all den tiur'n vi fekk på toppom, det skulle gå an å sende med.

På "Verkje" hadde vi tinga losji, for lenge sea, så det var greitt.
Å vera huslaus på ville fjellet, det ville vera, —ja nokså leitt.

Der treftes mange med lange rifler, og ski og staver og Bergans-sekk.
Døm skaut på tiur og some datt ned, men andre seila på venger vekk.

Og nå vil du spørja om vi såg mange, —jau så sannelig, du skal få svar:
Sju og sytti i såmmå flokka, vi såg døm satt og hakka litt furubar.

Vi tri tilsammen fekk fire og tjuge, som lempa vart oppå måsållass.
Til såpass mange og store fugler, i Bergans-sekka var itt plass.

Så var den komme, den siste dagen, vi sto på Værskei og tok farvell,
med endelause og vakre vidder, og solgull låg over kvite fjell.

Olav Hovland

KONTINGENT - 1995

TILLITSVALGTE

formann:

Marthe Stine Fyksen
2623 Vestre Gausdal

nestformann:

Nils Engeland
2621 Østre Gausdal

kasserer:

Marit Paulsrød
2621 Østre Gausdal

sekretær:

Kari Nustad Bergum
2623 Vestre Gausdal

styremedlemmer:

Arne Helleberg
2623 Vestre Gausdal
Ole A. Kvisberg
2627 Svatsum
Alf Sanden
2620 Follebu

---

leder i boknemnda:

Edel Kvisberg
2623 Vestre Gausdal

leder i foto-gruppa:

Tor Korsvold
2622 Svingvoll

leder i slektsgruppa:

Magne Bårdslien
2623 Vestre Gausdal

I 1994 var medlemstallet 424. Fortsatt er historielaget av de aller største lagene i Gausdal —kanskje det største til tross for en merkbar nedgang i antall medlemmer fra tidligere år. Nå er det igjen tid for kontingentinnkreving og vi håper at du husker på oss igjen i år. En postgiroblankett som fungerer både som innbetalingsblankett og som medlemskort er vedlagt dette skrivet.

Ved å betale kontingent gir du oss din støtte i det arbeidet vi bedriver, samtidig som du støtter oss økonomisk. Kontingensten er «overkomelig» i år også – kr. 20,- for enkeltpersoner og kr. 50,- for familie, men du har som før anledning til å gi det beløpet du ønsker og synes er riktig å støtte oss med.

Når du fyller ut innbetalingsblanketten ber vi deg om å huske på å føre på antall medlemmer — samme om det er 1 eller 10.

ÅRSMØTE

Gausdal Historielag har årsmøte på Forset Grendahus søndag 2. april kl. 19.00.

PS: Husk å ta med nabo'n